"บ่อจิ๋ว" ลดปัญหาขาดแคลนน้ำ เพิ่มผลผลิตให้เกษตรกร

โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร หรือบ่อจิ๋ว เป็นโครงการที่กรมพัฒนาที่ดินได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จนประสบความสำเร็จโครงการหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันโครงการดังกล่าว เป็นที่ต้องการของเกษตรกรจำนวนมาก

นายอภิชาต จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเพื่อขอรับการขุดสระน้ำขนาด 1,260 ลบ.ม. จำนวน 797,022 บ่อ แต่กรมฯ สามารถขุดสระน้ำได้ตั้งแต่ปี 2548 - 2556 ได้เพียง 237,077 บ่อ คิดเป็น 29.74% และปีงบประมาณ 2557 ได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการจำนวน 50,000 บ่อ ยังคงเหลือความต้องการเกษตรกรอีก 509,945 บ่อ และจากการสำรวจและสอบถามเกษตรกรที่ได้รับการขุดสระน้ำ พบว่า หลังจากที่เกษตรกรมีสระน้ำในไร่นา เกษตรกรมีความพึงพอใจสระน้ำมาก

โดยมีการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และนำน้ำไปใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชรอบขอบแหล่งน้ำ ได้แก่ ไม้ยืนต้น พืชผักสวน เลี้ยงปลา เพื่อเป็นอาหารในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่ายของครัวเรือนและเป็นผลดีต่อสุขภาพ นอกจากนี้มีเกษตรกรบางรายยังได้นำผลผลิตไปจำหน่ายเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน

ที่ผ่านมา กรมพัฒนาที่ดินได้พิจารณาจัดสรรแหล่งน้ำในไร่นาให้ครอบครัวละ 1 บ่อ เนื่องจากความต้องการแหล่งน้ำของเกษตรกรทั่วประเทศมีจำนวนมาก ในขณะที่งบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีมีจำนวนจำกัด ดังนั้น การดำเนินงานขุดสระน้ำจึงต้องกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ ที่เกษตรกรได้สมัครเข้าร่วมโครงการไว้แล้วให้ทั่วถึง แต่หากเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน กรมพัฒนาที่ดินมีการดำเนินงานแหล่งน้ำอีก 2 ประเภท คือ 1. งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำตามที่ อบต. ผู้นำท้องถิ่นเสนอขอมาเพื่อสนับสนุนแหล่งน้ำให้เกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตร ประกอบด้วย งานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เป็นการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ สระเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ การขุดลอกหนองน้ำ คลอง ลำห้วย และฝายต้นน้ำ เพื่อเป็นการอนุรักษ์น้ำ รักษาความชุ่มชื้นในดิน และกักเก็บน้ำแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และ 2. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน เป็นการนำร่องและเป็นโครงการต้นแบบ โดยส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำด้านเกษตรกรรม หรือการอุปโภคบริโภค ที่มีอยู่ในปริมาณจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนเพื่อการชะลอการไหลของน้ำ ลงสู่คูคลองเพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทาภาวะน้ำท่วมในพื้นที่ที่อยู่ทางตอนล่างของพื้นที่กักเก็บ รวมถึงพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรด้านการใช้น้ำ ปรับปรุงดินผ่านการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

ด้านนายประเสริฐ เทพนรประไพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 กล่าวว่า สำหรับสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 10 ได้รับการจัดสรรงบดำเนินการตามพื้นที่ที่เกษตรกรแจ้งความประสงค์กระจายอยู่ใน 4 จังหวัดที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ ได้แก่ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ จากผลการดำเนินการตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน สามารถขุดสระน้ำให้เกษตรกรได้แล้วประมาณ 7,000 บ่อ ช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรได้พอสมควร แต่ก็ยังมีเกษตรกรจำนวนมากที่ยังรอรับบริการ ซึ่งสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 จะเร่งดำเนินการตามที่เกษตรกรยื่นความประสงค์ไว้ต่อไป

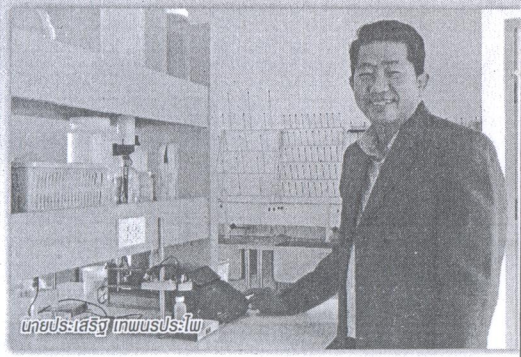

โครงการดังกล่าว นับว่าเป็นโครงการที่เกษตรกรได้รับประโยชน์โดยตรงและตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรได้เป็นอย่างดี